

Dosarul nr. 2rac-4/23
2-21047101-01-2rac-13012023

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari (jud. A. Cerbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici și de Cooperativa de Producție (INCL.AGRICOLE) „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Producție (INCL.AGRICOLE) „ENIJA” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „FRUCTLAIN-TRANS” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „FRUCTLAIN-TRANS” împotriva Cooperativei de Producție (INCL.AGRICOLE) „ENIJA”, intervenient accesoriu Tudor Codreanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, contractului privind prestarea serviciilor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 31 martie 2021, Cooperativa de Producție (INCL.AGRICOLE) „ENIJA”, (în continuare C.P. „ENIJA”), a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „FRUCTLAIN-TRANS”, (în continuare S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”), solicitând încasarea sumei de 614445 de lei, cu titlu de daune cauzate prin neexecutarea contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, încheiat între C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și încasarea cheltuielilor de judecată pentru plata taxei de stat.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în procedura Judecătoria Comrat se află în examinare cauză civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” împotriva C.P. „ENIJA” privind încasarea unui avans în valoare de 436120 de lei și a cheltuielilor judiciare. Obiectul acțiunii inițiale este încasare unui avans în valoare de 436120 de lei primit de către C.P. „ENIJA” de la S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în legătură cu încheierea și executarea contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 încheiat între C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”.

Totodată, a menționat că, în baza condițiilor contractului din 17 mai 2018,

pct.1.1., C.P. „ENIJA” și-a asumat obligația de a vinde, iar S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și-a asumat obligația de a achita, în condițiile contractului, marfa sub forma de prune proaspete de soiul „Stanley” în valoare de 500000 de kg - pct. 1.1. din contract. Totodată, la data de 17 mai 2018, a fost încheiat contractul între Cooperativa de Producție ”ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” pentru furnizarea de servicii privind răcire și depozitare a prunelor. Conform acordului încheiat între părți, marfa (prunele proaspete), care urma să fie vândută S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” după recoltare, a fost depozitată în depozitul frigorific al C.P. „ENIJA”. Reieșind din pct.4.1 al contractului, la comanda comună a S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, livrează marfa păstrată cumpărătorului. Întru executarea condițiilor acordului încheiat, recolta prunelor culese, ce urma a fi vândută S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, a fost pusă la păstrare pentru răcire și depozitare în depozitul frigorific, în valoare de 158540 de kg, conform documentelor de descărcare pentru depozitare. În noiembrie 2018, la comanda S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, ultimei i-a fost furnizată marfa (prune) în valoare totală de 40970 de kg. S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” s-a eschivat de la îndeplinirea obligațiilor din contractul de vânzare-cumpărare și a refuzat să primească marfa achiziționată conform contractului.

În data de 05 decembrie 2018, C.P. „ENIJA” a expediat în adresa S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” cererea cu privire la executarea obligațiilor conform contractului din 17 mai 2018 și respectiv primirea mărfii achiziționate, însă a rămas fără răspuns și executare.

La 03 ianuarie 2019, de la S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” a fost primită revendicarea cu privire la achitarea datoriei, din conținutul căruia rezultă că S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” a refuzat să își îndeplinească obligațiile ce îi revin în temeiul contractului. Motivul refuzului îndeplinirii obligațiilor prevăzute în contractul a fost indicat că, produsele nu corespund standardelor de calitate pentru exportul ulterior. Or, în conformitate cu pct. 5.1 al contractului din 17 mai 2018, calitatea produselor furnizate „...urmează să corespundă GOST RM și urmează să se confirme printr-un certificat de calitate”.

Reclamantul a susținut că, la data de 27 iulie 2018, pentru întregul volum de produse (prune proaspete din soiul „Stanley”) a fost primit un certificat de siguranță în conformitate cu procedura stabilită, care atestă conformitatea produselor cerințelor solicitate, stabilite pentru legumele produse. C.P. „ENIJA” a comandat teste de cercetări de laborator pentru respectarea cerințelor fitosanitare ale întregului volum de prune, inclusiv cele destinate livrării S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”. În baza rezultatelor acestuia, a fost întocmit un raport de cercetare din 05 noiembrie 2018, care atestă conformitatea produselor (prune) tuturor parametrilor de calitate solicitată. Cercetările suplimentare privind calitatea au fost realizate exclusiv la solicitarea S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, iar rezultatele obținute au fost transmise S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și utilizate de ultima pentru efectuarea exportului prunelor peste hotare. Astfel, produsele furnizate în temeiul contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 corespundeau standardelor de calitate stabilite de legislație și prevăzute de contractul. În consecință, refuzul de a îndeplini unilateral de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” a obligațiilor ce decurg din contractul de cumpărare-vânzare din 17 mai 2018 este nejustificat și este o executare necorespunzătoare a condițiilor contractului.

Drept urmare a acțiunilor S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” privind refuzul de a îndeplini condițiile contractului de cumpărare-vânzare din 17 mai 2018, C.P. „ENIJA” a suportat daune suplimentare, exprimate prin cheltuieli suportate, distrugerea parțială a produselor, precum și venitul neobținut. În urma depozitării îndelungate și a furnizării serviciilor de depozitare (răcirea prunelor în frigider) a produselor supuse livrării S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, conform contractului de vânzare din 17 mai 2018, pentru perioada 02 august 2018 - 30 noiembrie 2018 a suportat cheltuieli în valoare totală de 372101 lei. Cheltuielile respective au fost înaintate S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” spre achitare, însă pârâtul a refuzat să accepte documentele care confirmau executarea serviciilor și respectiv să le achite.

Reclamantul a afirmat că, în rezultatul depozitării îndelungate în frigider, peste termenul normativ prevăzut pentru păstrare, a prunelor ce urmau a fi livrate S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, conform contractului de cumpărare-vânzare din 17 mai 2018, produsele în cantitate de 6216 kg s-au alterat. Cheltuielile suportate în rezultatul alterării produselor, reieșind din cantitatea acestora de 6216 kg și a costului de producție, 3,159 lei per 1 kg, a constituit suma de 19636 de lei.

De asemenea, reclamantul a declarat că, drept urmare a acțiunilor S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” de refuz în executarea contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și imposibilitatea continuării stocării produselor contractate în temeiul contractului specificat, s-a impus necesitatea vinderii prunelor depozitate la un preț mai mic decât prețul de cost, ceea ce a dus la cauzare unor daune suplimentare și respectiv lipsa venitului. Din 117570 de kg de prune depozitate, conform contractului de cumpărare-vânzare din 17 mai 2018, condițiile căruia prevedeau vânzarea prunelor la un preț de 4 lei per 1 kg, după refuzul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” de a îndeplini condițiile contractului, restul prunelor, în cantitate de 111354 de kg, au fost vândute unui alt cumpărător SRL „BAKAYAN-COM” la un preț de 2 lei per 1 kg. În consecință, pierderile suplimentare suportate sunt în valoare de 222708 lei (111354 kg -2 lei). Ca urmare a refuzului S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” de a îndeplini condițiile contractului de cumpărare-vânzare din 17 mai 2018, a suportat daune în valoare totală de 614445 de lei (372101 lei +19636 de lei + 222708 lei), daune ce urmează a fi compensate de către pârât, precum și cheltuielile de judecată suportate.

La 26 mai 2021, S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici, a depus cerere reconvențională împotriva C.P. „ENIJA”, prin care a solicitat declararea ca fiind nulă a contractului de vânzare - cumpărare din 17 mai 2018, contractului privind prestarea serviciilor din 17 mai 2018, pretinse a fi încheiate între C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale, reclamantul a invocat că, C.P. „ENIJA” a justificat pretenția cu privire la încasarea sumei în baza contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și contractului privind prestarea serviciilor din 17 mai 2018. Aceste contracte au fost semnate de către Tudor Codreanu, care deținea la acel moment funcția de lucrător la depozitul de fructe și nicidecum funcția de director în cadrul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”. Din data fondării din 08 iulie 2015, funcția de administrator și respectiv director este exercitată de către Elena Bunici, conform extrasului nr.5641 din 22 martie 2021 și datele din istoricul întreprinderii. Prin certificatul din 25 mai 2021, se atestă că Tudor Codreanu în perioada 01 iulie 2017

-30 noiembrie 2020, a deținut funcția de muncitor la depozitul de fructe, iar în cuprinsul obligațiilor de serviciu ale acestuia nu au fost stabilite drepturi de semnare a contractelor de vânzare-cumpărare a mărfurilor și/sau a serviciilor.

De asemenea, a menționat că, rapoartele aferente angajării lui Tudor Codreanu în cadrul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, cu care au fost încetate raporturile de muncă la 30 noiembrie 2020, au fost anexate la cerere. Prin urmare, urmează a fi constatat și declarat caracterul nul al contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și contractului privind prestarea serviciilor din 17 mai 2018, deoarece anterior încheierii acestora, C.P. „ENIJA” dispunea de obligația solicitată de la Tudor Codreanu împuterniciri legale în vederea semnării din numele S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” a convențiilor respective.

Prin încheierea din 16 iulie 2021 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, s-a primit spre examinare cererea reconvențională depusă de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” pentru examinare odată cu cererea de chemare în judecată înaintată de C.P. „ENIJA”.

Prin hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, corectată prin încheierea din 08 aprilie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de C.P. „ENIJA” împotriva S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată; s-a admis integral cererea reconvențională depusă de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și s-a declarat ca fiind nul contractul de vânzare - cumpărare din 17 mai 2018 și contractul din 17 mai 2018 privind prestarea serviciilor, încheiate între C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”; s-a încasat din contul C.P. „ENIJA” în beneficiul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4000 de lei.

Prin decizia din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de C.P. „ENIJA” și s-a casat integral hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de C.P. „ENIJA”; s-a încasat din contul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în beneficiul C.P. „ENIJA” prejudiciul material privind pierderile suplimentare cauzate în mărime de 222708, 00 de lei; s-a respins cererea reconvențională depusă de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” împotriva C.P. „ENIJA”, intervenient accesoriu Tudor Codreanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, contractului privind prestarea serviciilor din 17 mai 2018 și compensarea cheltuielilor de judecată; s-a încasat din contul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în beneficiul C.P. „ENIJA” cheltuielile judiciare privind plata taxei de stat proporțional acțiunii admise, în mărime de 11692,17 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, având în vedere că raporturile juridice între părțile litigante au apărut până la data intrării în vigoare a modificărilor Codului Civil din 01 martie 2019, pretențiile înaintate de părțile litigante sunt guvernate de Codul Civil în redacția de până la 01 martie 2019.

În context au fost citate prevederile art.8 alin.(1), alin.(2) lit. a), art.9 alin.(1) Codul civil.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel și materialul probator, instanța de apel a conchis că, soluția instanței de fond privind respingerea acțiunii înaintată de către

C.P. „ENIJA” și admiterea cererii reconvenționale formulată de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” este una eronată, rezultată din aprecierea incorectă a materialului probator și interpretarea a normelor de drept material.

Instanța de apel a reținut că, judecătorul fondului nu a dat eficiență deplină tuturor circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

Prin urmare, instanța de apel contrar soluției instanței de fond privind declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și contractul de prestări servicii din aceeași dată, a reținut următoarele.

În context au fost redată prevederile art. 666 alin. (1), art.753 alin.(1), art.970 alin.(1) Cod civil.

Instanța de apel a reținut că, unul din elementele definiției ale actului juridic civil este manifestarea de voință. Având drept scop crearea, modificarea ori stingerea unor raporturi cu alte persoane, voința autorului actului juridic civil trebuie să fie manifestată, exteriorizată. Eficacitatea acestei voințe depinde de posibilitatea altor persoane de a lua cunoștință de ea. Prin manifestare, voința încetează de a mai fi un fenomen subiectiv, devenind un fapt social, o realitate obiectivă, iar terții pot lua cunoștință de conținutul ei și pot adopta o anumită conduită. Finalitatea actelor juridice este crearea, modificarea sau stingerea unor drepturi și obligații civile concrete, la caz manifestarea de voință în vederea creării unor drepturi și obligații civile a fost oformată prin contractul de vânzare-cumpărare și contractul de prestări servicii din data de 17 mai 2018 cu ansamblu de clauze contractuale indicat în ultimele.

Instanța de apel a desconsiderat soluția instanței de fond privind declararea nulității contractelor încheiate între părțile litigante, invocând ca temei lipsa împuternicirilor semnatarului Tudor Codreanu de a certifica actele juridice întocmite, în sensul în care, potrivit explicațiilor participanților la proces, raportate la materialul probator administrat, se atestă că, reieșind din prevederile legale stipulate la art. 197 alin. (1) Codul civil, Tudor Codreanu ca reprezentant a creat astfel de împrejurări în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri, semnând din numele întreprinderii contractul de vânzare-cumpărare și contractul de prestări servicii din 17 mai 2018, prin care întreprinderea și-a asumat obligații civile, recepționând marfa livrată de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și achitând avans pentru marfă. Această concluzie se desprinde nemijlocit din solicitarea formulată de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în adresa C. P. „ENIJA” privind restituirea sumelor de bani achitate pentru marfa recepționată (Vol.I, f.d. 46).

Instanța de apel a subliniat că, potrivit art. 242 alin. (3) Codul civil, coroborat cu art. 249 alin. (1) Codul civil, dacă actul juridic este încheiat în numele unei alte persoane, părții cu care a contractat reprezentantul nu i se poate opune o lipsă a împuternicirilor dacă reprezentatul a creat astfel de împrejurări în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri, iar dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl ratifică ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi ratificat atât expres, cât și prin acțiuni concludente.

Conjunctura celor invocate denotă că, urmare a încheierii contractelor de vânzare-cumpărare și de prestări servicii litigioase, o parte din produsele contractate au fost livrate de către C. P. „ENIJA” în calitate de vânzător, S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, în calitate de cumpărător, fapt confirmat prin facturile fiscale anexate la materialele cauzei, iar S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” a recepționat marfa livrată, în lipsa unor obiecții la momentul respectiv privind legalitatea contractelor litigioase.

Totodată, instanța de apel a subliniat că, pe parcursul relațiilor contractuale, S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” nu a notificat vânzătorul despre intenția expresă de a nu ratifica actul juridic sau eventual despre excepția de ineficiență, invocând această excepție ulterior recepționării la data de 10 decembrie 2018, a pretenției privind achitarea datoriei rezultate din contractele încheiate.

Astfel, acțiunile/inacțiunile întreprinse de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în perioada menționată urmează a fi apreciate drept o ratificare a actului juridic, ținând cont de executarea și recunoașterea în parte a obligațiilor contractuale, fără a înainta pretenții în acest sens imediat după recepționarea mărfii, iar potrivit art. 725 Cod civil, contractul trebuie interpretat pe principiile bunei-credințe.

În sensul celor relatate, instanța de apel a considerat oportun de a invoca și dispozițiile art. 726 Cod civil, potrivit cărora, la interpretarea contractului se va ține cont de natura lui, de circumstanțele în care a fost încheiat, de interpretarea care este dată acestuia de către părți sau care poate fi dedusă din comportamentul lor de până la și de după încheierea contractului, precum și de uzanțe. Iar din textul prevederilor art. 727 Cod civil rezidă că, contractul produce nu numai efecte stipulate de către părți, dar și efecte care, conform naturii contractului, rezultă din lege, din uzanțe sau din principiul echității.

Prin prisma circumstanțelor de fapt deduse judecării, instanța de apel a constatat lipsa temeiniciei pretențiilor reclamantului reconvențional privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și contractului de prestări servicii din data de 17 mai 2018, or, acestea nu pot fi reținute, în lipsa probelor, în sensul dispozițiilor art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, care ar stabili afectarea valabilității contractelor, nu au fost prezentate, ultimele fiind declarative, formale și neprobate.

Instanța de apel contrar soluției instanței de fond a indicat că, reținerea temeiului de drept stabilit de art. 226 Cod civil (în redacția până la modificările din 01 martie 2019) potrivit căruia în cazul în care atribuțiile persoanei privind încheierea actului juridic sunt limitate prin contract, iar împuternicirile organului persoanei juridice – prin actul de constituire, în comparație cu cele stipulate prin mandat, lege sau cu cele deduse din circumstanțele în care se încheie actul juridic, acesta, încheiat fără respectarea limitelor impuse, poate fi declarat nul numai în cazul în care se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitări”, este arbitrar circumstanțelor de fapt expuse supra potrivit art. 242, 249 al Codului Civil.

În general, instanța de apel a reținut că, norma art. 226 reprezintă o derogare de la regula generală consfințită în art. 249 alin. (1), conform căreia, dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane cu depășirea împuternicirilor pentru reprezentare, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. Pentru valabilitatea actului juridic încheiat cu

depășirea atribuțiilor stabilite prin contract sau prin contractul de constituire a persoanei juridice nu este necesară confirmarea lui de către reprezentat; asemenea act juridic este valabil dacă nu va fi declarat de către instanța de judecată nul în condițiile art. 226. Norma articolului a fost edictată în scopul asigurării stabilității circuitului civil și comercial și instituie prezumția valabilității actului juridic încheiat în conformitate cu mandatul, legea și în condițiile obișnuite de săvârșire a unor asemenea acte juridice. Acest act juridic poate fi anulat numai dacă persoana care invocă nulitatea va demonstra că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitările impuse printr-un contract sau prin actul de constituire a persoanei juridice.

Prin urmare, reiterând explicațiile intimatului reținute de către instanța de fond, precum că Tudor Codreanu în cadrul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” deținea la acel moment funcția de lucrător la depozitul de fructe și nicidecum funcția de director, la cumulul stărilor de fapt și anume: transfer avans pentru marfă; recepționare a unei părți din lotul de prune; corespondență bilaterală privind necesitatea ridicării cantității de prune rămase spre păstrare precum și pretensele vicii de calitate din numele cumpărătorului, prezentarea Rapoartelor de încercări privind starea fitosanitară, ghidează la reținerea valabilității convențiilor contestate prin nulitate relativă, ori împrejurările create de societate precum și de către Tudor Codreanu presupuneau cu bună-credință existența unor asemenea împrumuturi, care de altfel, au fost contestate prin acțiune reconvențională ulterior formulării unor acțiuni judiciare.

Cu titlu subsecvent, urmare a concluziilor reiterate supra privind valabilitatea contractelor de vânzare-cumpărare și de prestări servicii încheiate între părțile litigante C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, instanța de apel a determinat temeinicia pretențiilor apelantului/reclamant C. P. „ENIJA” la încasarea datoriei cu titlu de cheltuieli suportate în urma comercializării mărfii nerecepționate de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” la un preț mai redus către SRL „BAYACON-COM”.

În context au fost citate prevederile art. 512, art. 513, art. 514, art. 572, art.610 Cod civil.

Instanța de apel a relevat că, în temeiul contractului nr. P08/01-19 din data de 08 ianuarie 2019 și potrivit facturilor fiscale anexate la materialele cauzei, C.P. „ENIJA” a vândut SRL „BAYACON-COM”, marfă (prune) în sumă totală de 222708 lei.

Astfel, reieșind din neonorarea obligațiilor contractuale rezultate din contractul de vânzare-cumpărare și de prestări servicii din 17 mai 2018 privind plata mărfii de către S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, raportată la condițiile de cost privind comercializarea mărfii în baza contractului de vânzare-cumpărare din data de 08 ianuarie 2019 încheiat și executat de către SRL „BAYACON-COM”, volumul pierderilor suplimentare suportate de către apelantul/reclamant urmează a fi apreciate la suma de 222708 lei și urmează a fi încasate din contul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, după formula diferenței de cost (4 lei prețul contractului de vânzare dintre părțile litigiului și 1,85 lei/fără TVA noul contract încheiat cu SRL „BAYACON-COM” potrivit facturilor).

Distinct, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate cerințele apelantului/reclamant C.P. „ENIJA” privind încasarea sumelor de 372101 lei cu titlu de pierderi ca rezultat al depozitării îndelungate și a furnizării de servicii legate

de depozitarea produselor ce urmau a fi livrate SRL „BAYACON-COM”, or, din conținutul contractului de prestări servicii încheiat la data de 17 mai 2018 între C.P. „ENIJA” și S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” nu rezidă modalitatea și termenul de executare a obligațiilor de păstrare a mărfii, fiind stipulat doar costul și modul de calcul, apelantul/reclamant concluzionând unilateral despre condițiile de efectuarea a comenzii, în lipsa unor clauze expres prevăzute în contract sau solicitări din partea S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”.

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată și pretenția apelantului C.P. „ENIJA” de încasare a sumei de 19636 de lei, ca fiind cheltuieli suportate în urma casarii prunelor alterate. Aici, instanța de apel a reținut că, potrivit actului de distrugere din data de 22 ianuarie 2019, s-a stabilit că, în urma depozitării îndelungate a prunelor depozitate la C.P. „ENIJA” conform contractului de depozitare, prunele parțial s-au alterat, alterarea vizând 6216 kg după preț de cost, total la suma de 19636,34 de lei, actul fiind semnat de către membrii comisiei de revizuire, la caz fiind angajați ai C.P. „ENIJA”.

Analizând înscrisurile de casare a mărfii în baza cărora este solicitat repararea prejudiciului, instanța de apel a subliniat că, procedura de casare a producției (prune) a fost efectuată în lipsa unui reprezentant al autorităților publice de profil în domeniu, fără a fi prezentate de către solicitant a actelor confirmative și anume lista de inventariere, acte/procese verbale de constatare a pierderilor în limita perisabilităților naturale și supra limită. Deși, aparent procedura de casare este inițiată, aceasta nu este finalizată într-o comisie cu reprezentanți ai sectorului de profil conform standardelor SNC în contabilitate.

Subsecvent, cu referire la cerința apelantului privind încasarea cheltuielilor judiciare sub formă de taxă de stat la depunerea cererii de apel, instanța de apel citând prevederile art. 82, art. 94 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, a dispus încasarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și a cererii de apel în sumă de 11692,17 lei, sumă calculată proporțional pretențiilor admise $((222708 \times 3\%) + (222708 \times 3\% \times 75\%))$.

Instanța de apel a reținut că, S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, fiind partea care a pierdut procesul, urmează să compenseze cheltuielile de judecată sub formă de taxa de stat în legătură cu examinarea litigiului dat, concluzie ce se desprinde și din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului. Sub aspectul acestor prevederi legale și reieșind din specificul acțiunii, instanța de apel a ajuns la concluzia de a încasa din contul lui S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în beneficiul lui C.P. „ENIJA” cheltuielile de plata a taxei de stat suportate în mărime de 11692,17 lei.

La 11 noiembrie 2022 și la 10 ianuarie 2023, S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de fond a pronunțat o hotărâre justă și echitabilă, deoarece contractul de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și contractul de prestări servicii din 17 mai 2018 în temeiul cărora intimatul își formulează pretențiile, au fost semnate de către Tudor Codreanu, în lipsa unei împuterniciri corespunzătoare din partea conducerii. Instanța de apel nu a luat în considerare că, la materialele cauzei este anexat certificatul care confirmă că, Tudor

Codreanu a deținut în perioada 01 iulie 2017 -30 noiembrie 2020 în cadrul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” funcția de muncitor la depozitul de fructe, iar în cuprinsul obligațiilor de serviciu ale acestuia nu au fost stabilite drepturi de semnare a contractelor de vânzare-cumpărare a mărfurilor și/sau a serviciilor. De asemenea, instanța de apel a omis faptul că, la materialele cauzei sunt anexate și rapoartele aferente angajării lui Tudor Codreanu cu care au fost încetate raporturile de muncă la 30 noiembrie 2020.

În context au fost citate prevederile art. 226 Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019.

Instanța de apel a apreciat eronat caracterul legal a contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și contractului privind prestarea serviciilor din 17 mai 2018, deoarece anterior încheierii acestora, anume intimatul dispunea de obligația a solicita de la Tudor Codreanu o împuternicire legală, care ar permite acestuia a semna din numele S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” convențiile respective.

Instanța de apel nu a reținut pct.4.1., pct.4.5 ale contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018 și astfel, sunt lipsite de temeiuri juridice argumentele instanței de apel precum că urmează a achita intimatului costul mărfii indicate în facturile fiscale aferente contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, or, acest contract prevede expres faptul că achită doar marfa comandată de la intimat.

Suplimentar caracterului legal al contractului de prestări servicii din 17 mai 2018, a precizat că, în contextul pct. 1.3.1., achită serviciile de păstrare și condiționare doar în cazul semnării actului de primire-predare a serviciilor, precum și doar în privința mărfii comandate și achitate.

Administratorul Elena Bunici nu a semnat contractul de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, presupus a fi încheiat, iar instanța de apel a omis a reține lipsa unei împuterniciri acordate de către Elena Bunici șoferului Tudor Codreanu, în vederea semnării de către ultimul, din numele întreprinderii, a contractului respectiv. Argumentele referitoare la lipsa împuternicirilor, sunt valabile și pentru contractul de prestări servicii din 17 mai 2018. Întreprinderea recurentă nu era în posibilitate a renunța la păstrarea fructelor în lipsa unui contract de păstrare, astfel încât o asemenea obligație nu îi devine imputabilă, or, contractul de prestare a serviciilor din 17 mai 2018 este nul, fiind încheiat în lipsa împuternicirilor corespunzătoare.

Instanța de apel a omis că, obiecțiile referitor la contractele menționate s-au invocat prin formularea acțiunii reconvenționale.

Instanța de apel nu a asigurat pe deplin dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. 1 CEDO, care înglobează, printre altele, dreptul părților la proces de a prezenta observațiile care le consideră relevante pentru cauza lor, nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective iar acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța sesizată (cauza Artico contra Italiei, cererea nr. 6694/74, hotărârea din 13 mai 1980). Art. 6 implică în special în sarcina „instanței” obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerile de probe ale părților, fără a le stabili relevanța (cauza Perez contra Franței, cererea nr. 47287/99, hotărârea din 12 februarie 2004; cauza Van de Hurk, cererea nr. 16034/90, hotărârea din 19 aprilie 1994). În plus, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanța internă care nu și-a motivat decât pe scurt hotărârea, prin preluarea motivării instanței inferioare sau altfel, să fi analizat în mod

real chestiunile esențiale ce i-au fost supuse judecării și să nu se fi mulțumit cu a aproba pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza Helle contra Finlandei, cererea nr. 157/1996/776/977, hotărârea din 19 decembrie 1997).

La 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.60), C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor C.P. „ENIJA” împotriva S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale în valoare de 391737 de lei, pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În susținerea recursului s-a invocat că, decizia instanței de apel în partea respingerii pretențiilor de încasare a prejudiciului în valoare de 391737 de lei este neîntemeiată.

Instanța de apel prin decizia adoptată a confirmat valabilitatea și caracterul executoriu atât a contractului de vânzare-cumpărare 17 mai 2018, cât și a contractului de prestarea serviciilor din 17 mai 2018, încheiate între părți. Conform condițiilor contractelor încheiate, produsul (prune proaspete) ce urmau a fi vândute S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” după recoltare a fost depus pentru depozitare în depozitul frigorific. În baza contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, clauza 4.1. din contract, C.P. „ENIJA” la comanda coordonată S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” livrează marfa depozitată cumpărătorului. Drept urmare a depozitării îndelungate și prestării serviciilor legate de depozitarea produselor supuse livrării S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în baza contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, numai pentru perioada 02 august 2018 -30 noiembrie 2018 a suportat cheltuieli în valoare totală de 372101 lei. Cheltuielile specificate au fost prezentate S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” pentru achitare, însă ultima a refuzat să accepte documente care confirmă executarea serviciilor și respectiv să le achite. Faptul privind prestarea serviciilor de păstrare și prestarea serviciilor legate de depozitare produsului, este confirmat atât prin acte, cât și prin acțiunile intimatului S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în adresa căruia, la solicitare, a fost furnizată marfa depozitată în depozitul frigorific.

De asemenea, a indicat că, în rezultatul depozitării îndelungate a prunelor ce urmau a fi livrate S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în baza contractului de vânzare-cumpărare din 17 mai 2018, în frigider peste termenele normative stabilite pentru păstrare, o parte din produsele ce urmau a fi livrate S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” în valoare de 6216 kg a fost alterată. Valoarea cheltuielilor suportate în legătură cu alterarea produselor reieșind din cantitatea acestora de 6216 kg și costul producției sale, a constituit 19636 de lei. Anume cu scopul prevenirii prejudiciului în continuare, restul producției de prune în valoare de 111354 de kg a fost realizat altui cumpărător SRL „BAKAYAN -COM” la prețul de 2 lei pentru 1 kg.

Critica instanței de judecată privind actul din 22 ianuarie 2019 este neîntemeiată și neveridică, întrucât cadrul normativ în vigoare nu stabilește cerințe speciale pentru conținutul și procedura de întocmire a acestor documente, precum și pentru componența participanților. Această operațiune a fost reflectată în mod corespunzător în registrele și contabilitate.

Copia recursurilor declarate de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS” și de C.P. „ENIJA”, prin scrisoarea datată cu 16 ianuarie 2023 (Vol.II, f.d.83-85), au fost expediate în adresa intimaților și au fost recepționate la 19 ianuarie 2023 de către C.P. „ENIJA” și avocatul Nicolai Jecov, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.86-87). Din adresa intervenientului accesoriu s-a restituit corespondența instanței cu mențiunea „nereclamat” (Vol.II, f.d.88-89).

La data de 24 ianuarie 2023, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.96), C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov, a depus referință la recursul S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, exprimând poziția în favoarea declarării recursului inadmisibil.

La data de 21 februarie 2023, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.100), S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici, a depus referință la recursul declarat de C.P. „ENIJA”, exprimând poziția în favoarea respingerii recursului cu menținerea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor C.P. „ENIJA”.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 noiembrie 2022.

S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici, a înregistrat cererea de recurs la 11 noiembrie 2022 și la 10 ianuarie 2023, iar C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov -la data de 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.60), ceea ce denotă că, recursurile sunt declarate în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici și de C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici și de C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de S.R.L. „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici și de C.P. „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „FRUCTLAIN-TRANS”, reprezentată de avocatul Roman Stici și de Cooperativa de Producție (INCL.AGRICOLE) „ENIJA”, reprezentată de avocatul Nicolai Jecov, împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat